

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogam, rastu, moje stvari, a mesloga sve poljvari“ Nar. Posl.

Predplatna s poštarinom stoji 2 f., a seljske samo 1 f. za cijelu godinu. Razmjerno 1 f., a seljsku 50 hr. za po godine. Izvan čarvije godine, vise poštarina. Stvari pojedini broj stoji 6 hr. Noći se salju kroz poštarsku *Naravnici*. Imo, prezime i najbližji Postu valja jasno označiti. Gdje ima više predopravljaka, mogu sdogovorno svim predplatiti kroz jednu Naravnicu, a i List dobiti pod jednim jedinstvenim vikonom. Roma List nedodaje na vrijeme, neka to javi odpravniku u otvorenom pismu, za kojo se ne plaća naknadna poštarina, napisati izvana *Reklamaciju*. Tko List prima i drži, ako je posten, ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO

halazo su

Via S. Francesco N. 4, I. piano.

Pisana se bilo platjeno postarino. Vesti, dopisi i drugi spisi nampak su u cijelosti u izvadku, naime prama svojoj tredjemu otoku ovoj Listi. Nepodpisani su dopisi neupotrebljivi. Osnovna padanja u čisto sukrumne stvari nemaju ništost. U ovom Listu, iščitava se pisma tiskana po 3 novi, stari redakciji. U ovom od 8 redaka stoji 60 arč., a stari redak sutisio 5 novištih; i u slučaju potovanja po Što su pogode oglašnik i upravništvo. Dopisi se ne-čitaju. Uredništvo i upravništvo, osim izvaređenih slučajevih, nedaju u nikim drugečije, nego nutem svoje *Listarske*

Opomena.

Uljudno molimo sve one naše predbrojnice, koji nam još sto duguju za lansku godinu, da ta svoj dug, sto prije podmire, drugće je iim bo lista nećemo više slati.

Uredništvo.

Pogled po svetu.

U Trstu 15. ožujka 1877.

Kako smo zadnji put javili, naši i ugarski ministri su se ono nekako sporazumili glede Banke, ali ni kod nas ni u Ugarskoj nije toga svjet najzadovoljniji. Dapaće bi reći, kad bude ta stvar jednom došla pred parlamente, da će tu i tamo nabasati na zrestoku protivšćinu, jer jedna i druga polovina carstva drži, da joj je krivo učinjeno. I tako eto država nemože nikako iz gliba, u koju ju je zaniela razdvojba od 1867. godine. Tomu neka se još doda, da ima ljudi i kod nas i u Ugarskoj, koji su počeli razklimavati i sustav Delegacijah, pa je slika gotova.

Vele, da će se negdje u travnju sastati za kratko vrieme zemaljski sabori, da obave najpotrebitije domaće poslove. Kako su onomadne bili u Českoj popuniteljni izbori za carevinsko vijeće, tako će biti doskora i za onaj kraljevinski sabor. Ovih današ imajući izbori i u Tirolskoj, gdje je bio raspunjšen zemaljski sabor.

Srbija se dakle s Turskom pomirila. I narodna skupština, koja se bila baš u tu svrhu sastala, pristade na mir. Knez izdade proglaš, u kojemjavljuje to narodu veli, da je oslobođenje izločenih Kršćanah došlo u jače i krepće ruke od njegovih, zato da se srbski narod može mirne duše povući natrag u osvjedočenju, da je učinio svoju dužnost prama stradajućoj braći. A to će Srbiji svako pošten rado priznati, pa će i lanski srbski rat, ako i nije uspeo, ipak ostati zapisan zlatnim slovi u srbskoj i u obće slavenskoj povijestnici, jer baš Srbiju ide zasluga, što se sa temelja uzljuljalo tursko carstvo, te što mu se sad od dana do dne čeka konačni raspad. I Crna Gora se miri, ali na takav način, kao da i nemisli na mir. Njezini poslanici su u Carigradu, ali onako tvrdi i nepomični u svojih zahtjevih, kao žive stieni njihove junačke domovine. Vele, ako do 21. tekućega Turci nepopuste te pristaju na sve njihove zahtjeve, da će opet na nje udariti. U Bosni biva svaki dan živje.

Ustanak se širi, a ustasi pripravljaju, da prvoim zgodnom prigodom nastave svoje oslobođiteljstvo vojevanje. A što Rusija?

Ona još i danas čeka odgovor na Gorčakovljevu okružnicu, jer zapadne vlasti nemogu nikako da se slože, što će i kako će joj odgovoriti. Jedina Engleska zna što hoće, naiče obstanak Turske, ali se sama nemože Ruskoj oprijeti, pak zateže drugać dosta jasnim odgovorom. A Ruska, da nekako izpuni ovo zimsko vrieme pred svojim ratom s Turskom, poslala je Ignjatjeva od dvora do dvora, kako onomadne Engleska svojega Salisburya, da nasliša, što se gdje misli i govori. Sad se nalazi u Parizu, odtud da će u London i Rim, pa na povratak u Beć. Na koncu toga putovanja hoće se najbrže znati na čem smo.

Odgovor ministra Stremayera.

(Kongre.)

*U Istri nit na kvarnerskih otocikih veli nadalje g. ministar, nemože se ustrojiti hrvatska gimnazija, jer bi gimnaziju imajući se ustrojiti u Krku malo djakah potfazilo, jer bi troškovi bili preveliki prama malenoj koristi iz toga, jer Krk neima pučke hrvatske škole. — Pita se gimnazija ne izključivo u gradu Krku, ne izključivo na otoku Krku nego na kvarnerskih otocikih ili u Istri. Pa kad bi se baš i u gradu Krku ustrojila, zar valja u obzir uzimati gradić brojeći kakovih lisaće stanovnika ne čistih Talijanah, a posve s vida puščati sve gradice i sela, koli na Krku toli na Cresu i Lošinju, koji imaju ili koji bi morali imati hrvatske pučke škole? Neimaju li ove upravo odlučivati?! — A molim g. ministra nastave, gdje je u Istri ili na kvarnerskih otocicib samo jedna *njemačka* pučka škola?! Ipak je on ustrojio gimnaziju sa *njemačkim* učevnim jezikom u Pazinu. A i znao je, da neima nijedne njemačke škole, jer je ustrojio pripravni lječaj, u kojem imaju se dječaci bar toliko usposobiti u njemačkom jeziku, da mogu slušati njemačka predavanja. Tako se događa, da nije našim dječakom dovoljno svršiti pučku školu, kašto po cijeloj državi, pak uliezti u gimnaziju nego da moraju jednu godinu veće gubiti. Kad bi isto o pravu na obrazbu nebi li g. ministar i u Krku takav pripravni lječaj, u kojem bi se imalo usposobiti u hrvatskom jeziku, ustrojiti morao. Nü toga nebi potreba. Netreba nego ustrojiti pučke škole sa hrvatskim jezikom, na koje ima hrvatski narod u Istri pravo, pak će*

dječaci iz njih ravno u gimnazij moći. — Kad bi se u nas uredile pučke škole, kako valja, i kad bi se u obće s nama drugaće postupalo, onda bi se stoprv vidjeti moglo, da li bi jedna srednja škola sa hrvatskim učevnjim jezikom, imala dosta djakah ili ne. Vidilo bi se, da li bi troškovi odgovarali uspjehu ili ne. Svakako bi troškovi manji bili nego li sada, jer nebi triebalo uzdržavati pripravnoga tječaja, kao što se sada rad pažinske gimnazije uzdržuje.

U Gorici obстоји зensko učiteljišće. U koju svrhu? Za odgojenje hrvatskih učiteljica? Ništo! U tom učiteljišću odgajaju se same slovenske učiteljice. Kad ga je g. ministar ustrojio, rekao je, da si pridržaje za se način kako će se pobrinuti za hrvatske učiteljice. Valjda si taj način još i sad za se drži, občinstvu je to dosada tajna. Naše smjerno mnenje jest, da bi se u tu svrhu za sada najbolje pobrinulo, kad bi se nekoliko stipendijah ustrojilo, te s njimi poslalo nekoliko istarskih djevojčica na žensko učiteljišće u Zagreb. Ujedno bi se bez svake odluke imale pripoznati valjanimi svjedočbe stečene na školab u Zagrebu i za istarske škole, čim bi se možda jur sada koja učiteljica iz Hrvatske dobila, te tako malo po malo otvarao put k naobraženju ženskoga spola u Istri. — Muzko učiteljišće obстојi u Kopru i to s trima odicili: hrvatskim, slovenskim i talijanskim. Ti su posve jednakopravni. Al prosimo g. ministra: k čemu onoliko njemačkoga jezika? K čemu postupično njemčarenje? Zašto se moraju Hrvati, Slovenci i Talijani učiti jur u drugom razredu njeke predmete u njemačkom jeziku, u trećem još veće, u četvrtom sve? Zar za to, da mogu pak dobro predavati hrvatski, slovenski ili talijanski?.. Poštovite nas, molimo Vas najuljudnije, sa blagodati njemačkoga jezika! Mi ćemo biti mnogo zadovoljniji bez nje, a budite osvijedočeni, da ćemo bez nje i bolje napriredovati! — Jeli se gosp. ministar popitao za uzroke, zašto je tako malo Hrvatah u tom koparskom učiteljišću? Zašto jih je skolske god. 1875-76. samo pet bilo? Odkuda imaju doći li Hrvati, kad nejmaju nego jednu četverorazrednu školu? Kod te, naime u Kaštalu, obстоji i jedini pripravni tječaj. I taj jedini slabo se pohadja s toga, što se od strane vlade neizpunjuje ono, što se je obećalo onim, koji unj stupu. Početkom obećalo se pomoći svakoga polazećega ga sa 100 for. pak sa 50, a napokon nisu dobili nego po 25 for. i to ne svi. Kad se obećanje jur prama prvim izpunilo nije, izgubilo se sve

povjerenje u obećanja, tako da, kolikom se je željom od početka dječake u tu školu poslalo, koliko se to sada malo dobrom voljom čini. Nefreba nego ići u Kastav pak se o tom osvijedočiti, ne treba nego pitati koliko je dječak prve godine tu školu polazilo, koliko jih polazi ljetos. Dapače možemo dodati i to, da su roditelji jednoga pitomeca, koji je veoma dobrim uspjehom svršio tu školu i imao zakonom ustanovljenu dobu, kod kuće samo s toga zadržali, jer njim se nije izpunilo ono što jin se je u Kastvu obećalo, pak su se bojali da neće jin se nit ono izpuniti što jin se je za Kopar obećivalo. — Valja si uzpostaviti povjerenje. Dječakom polazecima pripravni tječaj u Kastvu, valja ne samo potrošiti ili skoro polovicu manje podpore darati, nego li se daje dječakom u sličnih slovenskih i talijanskih tječajima, kao što se je to lani učinilo, nego jih valja i bolje pomoći. — K tomu moralo bi se, a jur sada i moglo bi se, bolje uređiti pučke škole, pak onda uстроjiti bar jedan pripravni tječaj sa hrvatskim učevnim jezikom u zapadnom dielu Istre, a jedan i na Otocih. To bi bilo možda razmjerno veće nego za Talijane učinjeno. Ali valja pomisliti, da imaju Talijani srednjih škola, pak da mnogi dječaci iz njih s kojekakvih uzroka u učiteljišće prestupe, a da to kod Hrvata moguće nije, jer neimaju nijedne srednje škole.

Dopisi.

Iz Tinjančino mjeseca Ožujka.

Vaš dopisnik iz Tinjančine, u zadnjemu broju "Naše Sloga", napisao je opisao potrebu narodne škole, bez koje narod nemože postići izobrazbenosti i prosvjete. Ali ota škola mora biti narodna, to jest, mora se u njoj učiti onim jezikom, koji rabi narod međusobom. Nu u našoj se školi to čini, kao i prvi dopisnik kazao, protivno. I kako pravito! Evo:

U prvom ljetu se djece niti slovaca nepodučava u svom hrvatskom jeziku, nego samo u talijanskom, i to valja zato, što ima u prvom razredu preko 16 Hrvata, a dva (ako su i oni pravi) Talijana. U drugom i trećem ljetu, to jest razredu, samo se malo čita druga hrvatska čitanka. Djeci se više stvari tumaci u školi, ali sve so to čini u talijanskom jeziku, te takovim načinom naša djece, što bi imala postajati bistriji i utjecaji, postaja teplja i mukija. Što više? U ovoj učionici imu djece, koja ni bila tri mjeseca nit podučavana niti pitana. Siromašni roditelji žalju djece u školi, da bi se izobrazila, te da bi im bilo jednom polazivanje škole od koristi, ali tu svrhu mi u tinjančkoj školi nemožemo postignuti. Tinjančici su jednom svojom molbenicom sklonuli namjestništvo, da pošalje anno svojeg školskog nadzirnika. Onaj, akoprem nije odredio, što bi bio morao po duši, da se podučava posvema hrvatski, ipak je odredio, da se im podučavati i hrvatski. Dakako sva djece mala i velika, i to je valjalo nesamo za vrieme, dok bijaso ovdu učiteljem g. Tonza, nego valja i sada. Zato pitam ja prvo sadasnjeg g. učitelja u Tinjanu: Zašto on nepodučava u prvom razredu niti slovaca hrvatski? Zašto so nebrine bolje podučavati u hrvatskom jeziku djece drugog i trećeg razreda? Zašto on nepodučava i nepitá nikada nekoju knjemu djece? Kojom vlastju on to čini? Zašto nije on dopustio uljeti manjoj djeći šku ono jutro, kad bijase ovđo školski nadziratelj iz Pazina, buduće druga jutra im otvoriti vrata školska zadovoljno? A drugo pitam injestno školsko vijeće:

Zašto je postavljeno injestno školsko vijeće? Koje su dužnosti injestnoga školskoga vijeća? Gospoda zašto nositi otu čast? Odgovorite činom i čemo vam se pokloniti.

Tinjančici, braćo! otvorimo oči našu i progledajmo dobro, jer drugdje čemo propasti. Izbori su nam ovđio, to do malo vremena čemo opti birati občinsko zastupništvo. Da, mi čemo birati ljudi, kojim čemo izraziti okolo četrdeset i osam hiljada forintih. Koliko i koliko puta nismo si mi obričali čelo, dok smo laci i ljeće stupili svota, da pla-

timo one hiljade u kasa cesarsku za porez, da tako nepođu u tudio ruke naše sjenokose!

Mi smo s velikim trudom i mukom naše sjenokose i druga občinska dobra oslobođili, ali nismo još onih 48 hiljadah for. osjegurali. Osjegurajmo jih dakle, jer noras se težko nakupi a lako razprka. Čuje, Tinjančici, mi neimamo kuće za ured občinskih i podestariju, niti za stanovanje školskog učitelja, a borme i drugih stvari nam manjka. Zato treba da budemo pozorni i pomajvi. Porazgovorimo se na vrieme, koga čemo izabrat. Negledajmo nit na dugo nit na kratke bargeši i u beneverekah. Na dan izbora dojdimo svi, kojim pripada pravo za glasovati, pa neslošajmo k... e nego naša ljudi, a osobito naše svećenike, koji nas uvjek na dobro vode i upućuju.

Križanci i Supetari, i vam će moja draga braćo, biti dobro, ako budemo imali dobre zastupnike občinske. I vi ćeće občinskomu zastupstvu izreći kasu i druge stvari. Budite dakle složni s nama, jer slogan rastu male stvari u nestoga sve pokevari. Nepustimo se prevariti od nikoga. Čuvajmo se pridošlog tujinca, kojemu je želja nam nosamo zapovjediti, ma i našom mukom si trbušnu i džep napunjavati. Nepustimo se učaći i guliniti.

Tinjančici, Križanci i Supetari, dojdite svi na izbore, pa pokažite, da ste razborno i pametni ljudi, sto ako neudište će vas vasa dječa kad budete u hladnomu grobu počivali, kleti.

Složno dakle!

Kirin.

Iz občine pazinske.

Ako se prijeneri stanje današnjega poljodjelstva ovuda s onim nazad deset godina, mora se pripoznati, da se i ovđe, ako i pomalo, ipak napred ide. Gdje si vidio nekad samo šikaru, robiju, smreku, krasu itd. Vidiš danas vinograda, njive, sjenokose, pašnjake itd. A to so počelo osobito od onda tako marljivije obradjavati (obdelavati) odakd se je porazdišilo i razpredalo občinsko dobro, koje je ležalo do sad bez pravog gospodara — zapušteno — svatje i ničije.

A nije drugačje ni moguće. Zemlja sama po sebi, ako nije valjano obradjena, ne daje ništa; ljetine su slabe, plaćila — porezi, prizeti, nametki — rastu svake godine, a i druge potrebe rastu, pak odkud to namiriti, ake ue u potu svojega čela? To su mnogi uvidili i stall marljivije raditi, a tako će sbaciti sa sebe onu lagu ljenosti, koja da im je, kako kaže neka knjiga govoreć o Istranii, prirodjena.

Ako se jo počelo malo bolje paziti na poljedjelstvo u obči te treba napose još misliti na voćarstvo, a da se čim kasnije podmire potrebe. U koliko se vidi, naša je zemlja prikladna za raznovrstno voće, dakle nesmisli se prepustiti pritike, a da se ne posade voćka, koliko više moguće. U zimi osobića imu si dosti vremena, nesamo da se razdiela, ogradi i skriš zemlja, nego da se i sadi ili presadju voćke svakovrstne, kakono jabuke, hruske, šljive (kreke), trešnje, smokve, i gdje uspijevaju — ulike, ili da se presade divljake za opremenjenje i da se cipe, čim uhvate dobro žile i počnu rasti na novom zemljištu. To se i donekle čini, ali još prenalo, mnogo više bi trebalo nadzaditi voćakih. I doista kad bi primislio koji gospodar, da mu je voćka, koja ga sasvim malo truda stoji, kapital, koji ga nikad skoro ništa nebita, nego mu daje obilne interese, da mu je voće kad oplođi, neprćekan dar e neba, koji ga može iz Bog zna kakove nepriliku izbaviti, nesititi već put njega i dječu mu: kad ponisti li da padepri tom nestoi životinjam domaćim u diel, dakle da mu druge hrane pristede, da se dade voće prodati, osušiti, speći itd.

Kad bi to pomislio, nob. žalio uložiti male više truda u njegovanje voćaka, nego bi nadzad i nacieplo svake vrste voća i po sumah, i blizu vinogradara i sjenokosa, u koliko nebi više skodilo nego li koristilo. Napose pak imu se sad prigode saditi ih na birnih občinskih dobrih, jer kako sam prije kazao občinsko se je dobro skoro posvuda u ovoj občini porazdišilo izuzetu nekoj podobinah kako n. pr. Gračiće. Nu i tu bi se bile već razdišili, da se mislu prativili Poljani, tvrdje, da su sumo i pašnjaci okol Sv. Križa, u Vetrini itd. vlastitost samo onih žitelja, koji onuda stanuju, a ne ciele Gračiće. Nego botinica oblasti bi moralta već jednom za ujek održicit, čije je to, a da se neponaraljaju ujek smutnje zaradi toga. Kako će se doradit žitilo, nije bilo druge nego bukcanje Građanash na Poljane, a ovih na t. mrtvih, koja je

došla da dieli. Trebalo bi odlučiti, jer onakovi oglasi, kako prošle godine, da se neće sad dieliti, podpiravaju još više oganj, pak drugi put Bog zna, što bi se moglo dogoditi. Nu ako i ie šume i ti pašnjaci dopadu samo Poljanom, svejedno moralo bi se med tijuni razdieliti, a da se po tom ustanove plaćila i da se zemlja bolje obraduje. Na koga to spada, neka gleda.

O izgoju zobi (ovsa).

Kako se je zemlja ociedila i mrazovah nestalo, odmah so marljiv gospodar (poljodjelac) lati posla oko svog gospodarstva, to jest počimljie sijat sve oranicne razini jarišem žitkom.

Ponajprije od svih jarih usjorah počet će zob sijat, jer je kod iste (zobi) osobit značaj taj, ako se ranije posije, onda gospodaru velik iznos doneše.

S toga se ovo i laćani pera, da ti mileni moj soljace, preporučim, da čim više ove jare žitarice siješ, tim više, što se ona gospodar u novije doba dobri ižipča. — Tojko imadeh reći — a sad moću daj:

Stvarstv. Zobi imamo mnogo vrsti, koje se po raznih zemljistih sije. Od ovih su navesti štovanim čitateljem. "Naše Slege" evo ove, kanoti: ozimu i jaru (t. j. našu domaću), bielu i crnu, englezku i rusku itd.

Zemljiste za zob. Što se zemljista tiče uspjeva skoro na svakoj zemlji, izuzam suhu pjeskulju. Ali zato možda nemaju štovani čitatelju, da se za istu zemlju dobro obraditi (obdjedati) nesmisli, da pače gledaj da ju čim bolje obradiš; jer ćeš onda stopram uvidjeti, da ćeš od zobi znatan prihod dobiti.

Zob valja dakle na onaku zemlju posijat, koja je dovoljno vlažna i gnjuna t. j. koja mnogo obiluje gnjulji sastojinah. —

Zob uspjeva skoro poslijje svih usjorih kao i za samou somob takо, da se može sijati više godina na istoj oranici jedno za drugim s razloga, što ona toliko neerpi (t. j. neslabi) zemlju buduće zadovoljiva i sa malom hrana.

Takodjer uspjeva poslijje pšenice, raži i jočma, najbolje pak rado posije krumpira, kukuruza, djeteline i na novoj zemlji.

Gnojstvba. Je li zemlja na kojoj si željan sijat zob odveć slaba, tada ćeš dobro učiniti, ako ju pognojši; jer zob podnosi svako gnojenje i to zato, što nije podvrgnuta poleganju.

Sjeverna. Pošto zob više vlago potrebuje od ječma, zato se mora rano sijati. Toga radi treba umahi sa proljeća oranici prerorati i umahi posijati. Je li pak gospodar (poljodjelac) svoju oranici još u jeseni prerorao (omekotio), onda će mu dostatno biti, ako samo sa branom predje t. j. pobrana pa odmah i posije.

Tako rade onakovi poljodjelci, koji no mogu na sve dospijeti i takovi, koji svoga blaga (marve) neimaju.

Ali je svakako bolje i u proljeću prerorati oranici za zob, jer će na ovakov način ista bolje redit i tako gospodaru veći prihod donjeti.

Za sjeverni zobi najbolje je vrieme — kako rekoh — rano proljeće 1. mjesec voljača (dakako ako vrieme dopusti), zatim ožujak i tijha mjesec travanj. Na pjeskovitoy zemlji valja zob posijat rano, dočini na ilovači malo kasnije, jer zob mnogo više vlago zahtjeva za kljujanje, nego jesam.

Zato velim opet, da bi za svakog naprednog poljodjelca dobro bilo, da zemljiste za zob opredjeleno još u jeseni prerorati i to s toga, što će zima zemlju sasvim pripraviti; pa zato je onda mnogo izdašnija t. j. više gospodaru prihoda podaje.

Na jedno jutro (ralj) zemljista ide zobi 2¹, 3², vag. sjemena. Zaj. dotrieva mjeseca kolovoza i rujna.

Zeti se mora onda stopram, kad se počine kultiti i to zato, što joj je onda zrno nećeje. —

Ovo, vruči govorim, govorim ižustva; pa zato te, mili brat, upozorujem, pače i sacerdino molim, da sa žetrom nekoljekrat; jer će prerorati i tako će mnogo sjemena izgubiti.

Nemarani poljodjelac će mi možda reći: da zob u ne vrieme dozvira; ali ako on pridika dok se sva zob izrednici i početi, svršao je dielo t. j. izgubio mnoge prihoda.

S toga čim opazi, da je voće die voćinu, a umahi daj potrebni i ne potrebni praviti (amezati), a ostaviti tako drugi, mali dobro nekoristne.

Na jednom jutru zemlje može zobi prirasti po prečno 10—20—32 vag. i 18—20 ct. slame.

Zobljeno brašno (muka) je crno, suho i grko, pa zato i nije dobro za kruh. Sa zrnom pako hranimo marvu, osobito konje; jer u 50 % zobi ima toliko hrane koliko jo 100 % dobra siona.

Što se same slame tiče ista je vele branična; pa zato ju i rade marva jede, tim većima, kad se u obliku sjedeće isto podaje.

Iz sveg ovog što rekoh, možeš se, slovani moj brato i prijatelju, osvijedocići, da je vele karistno zeb sijati, pa zato ti, evo ovaj sastavak odpošiljam preko vredue „Naša Sloga“ nebi li ovo mojih nekoliko iskrenih riječi uzvijosio onako isto, kako sam ih za dobrobit tvoga napisao. Daj Bože!

N. Vežić,

upravitelj vlastelinstra Vukin-Sipak.

Na djelo voćari.

(Po „Slovi“)

Nije bolje doba u godini, da se skribi za voćna stabla, od proljetja, koje nam se već približuje. U proljetju ima poljodjelac najljepšu priliku, da si novili voćnih stabala nasadi, da slaba stabla okripi, da pridjela takovo voće, koje je lakko draga prodati. Nije dosta da stabla raste kako samo hrće, nego poljodjelac mora zaužimati isto onako, kako onaj koji goji žirinčad, pak liepa i unio oko nje skribi da mu čim ljepe i plemenitije raste i napredjuje. Ima ih, koji misle, da se nemože popraviti stablo; kakovo je stablo, da će ujek i voće tako roditi. Istina je, da se skriblja neprimenjeni vrst voća; nu se promjeni, ili da boljo rođem, bolji i plemenitiji mu postane ukus, i tim se draži i proda. I za to mora svaki razumniji poljodjelac skribiti. Što valja činiti, da stabla liepo raste i razvija se, a voće da mu bude bolje i ukusnije, to čemu sad u kratko viditi.

Glavna stvar liepu razvitku svakoga voćnoga stabla je hrana, zrak ujame, svjetlost i toplota. Imadu li naša stabla svega toga, da nam po tom rede, plomimo i ekusno voće? Kveči moramo, ne. Kod gojenja voćnih stabala najveć se varanje, kad im pripisujemo neku posebnu moć, kako nijednoj drugoj rastlini, to jest, kad mislimo, da stabla rodi iz vješta. Tko još ikad vidiću ili čuo o rastlini, da se razvila u urodila, a da joj nije za to imalo dosta potrebne hrane? I stablo može tad samo dobro i obilno rođiti, ako ima u zemlji dosta hrane, s koje se more na samo les, nego i voće dobro razviti. Već put se čuje nekojih tugovanja, da su mi u proljetje voće liepo cvale, kasnije da se polazao i obilan plod, ali nekako tamo u srednje dobe, umalo nestalo ploda, sve na tla popadalo. Evo, tamo je uzrok kriva nam misao, da stablo samo od sebe živi i rodi! Takovom stablu pomanjkalj je potrebno hrane, voće se prikaže, nu se ne može razvijati, požuti, osuši se i odpade. Nije bitno poljodjelac po zimi ili u rano proljetje jednu sannu kočaru dobro sagnjila gnoja dati onomu stablu, koje bi mu bilo obilno i dobro voće doneslo; a sad se crizo i jedi, da mu voćna stabla ništa ne donašaju, a ne zna, i nemari znati, da je tonu na sam najveći kriva. Na djelo dakle poljodjelci, spomenite se malo vaših gladnih i stradajućih stabala, ter prekopajte zemlju oko njih, i pognojite ih dobro sagnjilim, nikako pak friskim gnojem. Zahvaljujuće vam biti stablo, rodit će vam obilno, voće će se dobro i liepo razviti, da ram ga bude lakko prodati. I prav pomanjkanje hrane jest koji put krive, da stabla ne rođe onakovo voće, koje bi mogla, da nisu potrebnu hrana. Već puti se poljodjelac jezi na onoga, koji mu je to ili onu vrstu voćnih stabala prodao, i kune ga, da njegovo stablo ne rodi tako liepo i debelo voće, kako mu je bilo rečeno. Kod tajne zdjelje nije se još nikada nijedan razdebeljiti, ake nema hrane, ikada rođiti debelo i poduprno razvito voće.

Daj, poljodjelje stablu, što zahtjeva, i ono će tebi dati, što zahtjevaš. „Ruka ruku omiva“, pravi tata postorice. Da nam pak stablo dade ne samo liepo i debelo voće, nego i ukusno, i u tom može mu poljodjelac pomogni. Voćni ukus visi u njegovoj stolosti, a zrelost visi u zraku i toploti. Vinogradar zna dobro, da će mu tim biti bolje grožđe, čim je toplije i ugodnije vrijeme. I u grčkoj zemi, kada je ujek uopće, a tu veće kad je ugodnije vrijeme, dake prisrtati poljodjelac i vino, i to ujek, a bude ukusno. A to je pak muzika, a muzika je život.

režo i odpili sve preobilne grane, koje u sred stabla čine preveć sjeno i gušća, da sunce i zrak nemogu dopirati do voća. Kako jo neumno misliti, da će stablo tim već rođiti, čim već ima granah i mlađicu! Kad i kad, istina, da rodi; nu šta? Namjesto plemenita, dozrela voća, koje bi se moglo za skupi novac prodati, jest kiselo, nezrelo, vrednom samo da se svinjam vrže. Sad uprav je zaduha doba, da se odstrane preobilne grane, koje brane suočanim trakom do voća; barem da se odstrigu one grane, koje se zapliju od jednoga u drugo stablo, a zareze, ako je moguće, valja zamazati ciopljenim voskom. Ako bude stablo imalo ujek dosta toplota, hoće voće dobro sazoriti, jednakomjerno zoriti, i dobit će pravo dobar ukus. Koja korist poljodjelicu, kad po ljetu otresne svoja stabla, da voće proda, a najde ga nekoliko zrela samo okolo kraja, dok je u sredini još posverna zeleno. Hoće da ga prodade, pak smješa zrelio i zeleno sve skupa, i tako sve pokvari; težko mu ga prodati, i ako ga proda, malo mu hiti.

Još jednom ponavljam: Poljodjelci, od velike je koristi gnojiti i obrezivati voćna stabla; zato niste još to učinili, dajte, učinite, i vidit ćete, da vam se neće biti već potreba tražiti na neplodnost i novljajnost vaših voćnih stabala.

BRATOVŠĆINA HRVATSKEH LJUDI U ISTRI.

Imenik družveniških

Vrla sveučilišna zagrobačka mladež poslala je onomadne 80 for. 55 novčića „Bratovšćini hrvatskih ljudi u Istri“, onda opet ovih danah 292 for. sačinili na akademičkom plesu, na čem joj bratovšćinski odbor i opot što srdačnije zahvaljuje.

P. n. gg. Niko Jederlinić učitelj u god. priješ f. 1, Niko Albanež župnik u g. pr. f. 1, Jerko Frački kapelan u g. pr. f. 1, Petar Lesica trgovac u g. pr. f. 1, Juraj Lesica trgovac u g. pr. novčić 30, Maria Brecher učiteljica u g. pr. novčić 30, Niko Antončić mornar u g. pr. novčić 30, Niko Kumbarović mornar u g. pr. novčić 30, Ivan Pindulski kmet u g. pr. novčić 30, Ant. Franki kmet u g. pr. novčić 30, Niko Kumbarović u g. pr. novčić 30, Anton Pavacić kmet u g. pr. novčić 30, Niko Fabijanić kmet u g. pr. novčić 30, Luka Turato kmet u g. pr. novčić 30, Niko Rasso trgovac u g. pr. f. 1, sv. u Omišlju, Franjo Zupan kapelan u Poljanah u g. pr. f. 4, Ant. Klementović župnik u g. pr. f. 1, Ant. Stihović kapelan u g. pr. f. 1, Fr. Jedrojčić u g. pr. f. 1, Marija Fabris udovica u g. pr. novčić 30, Angjela Fabris u g. pr. f. 1, Ivan Stjepanović u g. pr. novčić 30, Josip Klenovac u g. pr. novčić 50, Andrej Jedrojčić u g. pr. novčić 30, Ant. Skoflić u g. pr. novčić 30, Mate Česić u g. pr. novčić 30, Ivan Židarić u g. pr. novčić 30, Mate Filipić u g. pr. novčić 30, Jos. Lovrinić u g. pr. novčić 30, Jos. Fabris krmnar u g. pr. novčić 30, Marin Jugovac u g. pr. novčić 30, Simeon Dređejević u g. pr. novčić 50, Mate Rovelanto postolar u g. pr. novčić 30, Ant. Fabris duh. pomoć u glavnici f. 2 u g. pr. f. 1, Ant. Branačić u g. pr. novčić 30, Fr. Gojtan kmet u g. pr. novčić 30, Josip Stihović postolar u g. pr. novčić 30, N. N. Lindarač u glavnici f. 1, sv. u Lindaru. Jakov Volčić kapelan u Zarjevu u glavnici f. 1 u g. pr. f. 1, O. Adj. Bećugar franjevac u g. pr. novčić 50, Ante Kalac duh. pomoć u g. pr. f. 1, Jos. Kalac kmet u g. pr. novčić 50, Iv. Farožić c. k. pošt. činovnik u g. pr. f. 1, O. Venetić, Hermann Štrajnevac o g. pr. f. 1, Stjep. Načinović u g. pr. novčić 50, sv. u Pazinu, Juraj Miletić župnik u Kuterovu f. 2

Natječaj.

Oni istarski dјaci, koji po §. 23. pravilab „Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri“ imadu pravo na njezinu podršku, neka svoje molbenice, poduprite svjedočbami srodomastra i prvog školskog tečaja, il dotično obavljenog sveučilišnog kolokvija iz budi kojeg glavnog predmeta, poštuju najdalje do 15. Aprila t. g. ovomu odboru u Kastvu.

Bratovšćina hrvatskih ljudi u Istri.

U Kastvu dne 8. Marca 1877.

Vjekoslav Vlah Pragodan

Pop. Eren. Jelušić Težaj

Neukū Nauka.

Cim treba hraniti kokoš, da nam i po zimi jaja nosi

Piše Anta B-č. u „Pov. Prije.“

Zima je obično užrokom, da nam kokoš jaja ne nosi; po letu najviše 60 jajah snese. Gospoda, zatvaraju perad u sobe, gdje im je toplije, samo da i po zimi kakvu korist od njih imaju. Nije došlo, da je kokoš samo toplo, njoj treba i hrane. Evo kakove je im dajem:

1. Hranim kokoši topлом hranom ito ake ikako mogu malo prženim ječmom.

2. Pržen ječan može se i malo pokuhati, ja kokošim bacati, a voda, u kojoj se je kuhae, dade im se za pilo.

3. Po letu naberem plodonosne mlade koprive i posušim je; zimi pako je skuham a čim se ohladile dajem je kokošim.

4. Čuia sam takodjer, da je dobro dati kokošim općen i u vodu namoren sdrobljen kruh.

Vrlo je koristno na sitno (drobno) stuci ljsku (kore) jajah pa je pomješati u hranu. Kokoši rade i viso ondu jedu i dyaput toliko jajah nisu. Zašto? Toplinom se usavršavanje jajah pospešuje; dobra kruha dade potrebitili česticab, koja su za stvarajuću blanaku i žutanjku potrebne a rastućenu ljsku ili vapno daje sve, što treba za tvoreњe novo ljsku. Ako ovih tvari kokoš hranom neprimu, nemože se u njoj jajce tvoriti, pa zato jo i ne nosi. Gospodariec uvažiti i ove riječi na svoju korist.

Književne vesti.

Milozuk sbirka popievaka za mladež oboje, a spola. Uglašlio Ivan pl. Zuje. Knjižica sadržaje 42 pjesme, koje je naš slavni skladatelj hrvatskoj ml. dei uglašlio. Stoji 35 novčić.

Katolički Propovjednik, zove se list, u kojem p. n. g. pop Hinko Hladaček prisjednik duh. st. i župnik u Gradistu, izdaje Propovjedi (predlike) a svaku nedelju i blagdan crkvene godine. List ovaj počinje od nove godine, izbjadju svakoga mjeseca u jamjene u 4 tiskana tabaka u Gradistu zad. p. Županj (u Slavoniji), a stoji 5 f. na godinu. Mi ga nemamo dosta preprijeti i nasim p. n. istarskim svećenikom, kojim će u izpunjavanju stroja propovjedničke dužnosti svakako bolje služiti hrvatske nego li talijanske i njemačke propovjedi, gdje mjeraju stopram misliti, kako će jih preodjeti i svojemu slušateljstvu prilagoditi.

Različite vesti.

Novačenje ili lijeva. Usljed zakona od 23. Decembra prošle godine, polag kojega ova stran carevine mora dati za tekuću godinu 54.541 vojnika u stalnu vojsku, a 5.454 u pričurnu ili rezervnu, ovdješu c. k. namještajstvo javlja, da jih na Trst, Gorice i Istru spada 1497 preoga, a 150 drugoga reda. Novačenje će se obaviti: I. U Trstu: na 3., 4., 5., 6., 7., 9., 10., 11., 12., 13. aprila — II. Na Goricom i Gradiskom: U Tržiću (Monfalkonu) na 9. i 10. aprila — u Tomini na 19., 20., 21., 23. i 24. aprila — u Kanalu na 16. i 17. aprila — u Gorici za Gorički grad na 7. i 8. aprila — u Gorici za Gorički okolicu na 19., 21., 22., 23. i 24. aprila — u Ajdušini 4. i 5. aprila — u Plecu na 26. i 27. aprila — u Šežani na 30. aprila i 1. maja — u Komenu na 3. i 4. maja — u Gradišku na 5. i 8. maja — u Kormonsu na 9., 11. i 12. maja. III. U Istri: U Kopru na 13., 14., 16. i 17. aprila — u Piratu na 20. i 21. aprila — u Buljahu na 2., 24. i 25. aprila — u Poreču na 27. i 28. aprila — u Rovinju na 30. aprila i 1. maja — u Pali na 3., 4. i 5. i 7. maja — u Podgradu na 3., 4. i 5. maja — u Buzetu na 7., 8. i 9. maja — u Labinu na 11. i 12. maja — u Motovunu na 11., 12., i 14. maja — u Vrboškom na 14., 15. i 16. maja — u P. Š. 16., 17., 18. i 19. maja — u Krku (Veli) na 19. i 20. maja — u Matiši u Senjima ispunju na 21. i 22. maja — u Šibeniku na 23. i 24. maja — u Šibeniku na 25. i 26. maja — u Šibeniku na 27. i 28. maja — u Šibeniku na 29. i 30. maja — u Šibeniku na 31. i 32. maja — u Šibeniku na 33. i 34. maja — u Šibeniku na 35. i 36. maja — u Šibeniku na 37. i 38. maja — u Šibeniku na 39. i 40. maja — u Šibeniku na 41. i 42. maja — u Šibeniku na 43. i 44. maja — u Šibeniku na 45. i 46. maja — u Šibeniku na 47. i 48. maja — u Šibeniku na 49. i 50. maja — u Šibeniku na 51. i 52. maja — u Šibeniku na 53. i 54. maja — u Šibeniku na 55. i 56. maja — u Šibeniku na 57. i 58. maja — u Šibeniku na 59. i 60. maja — u Šibeniku na 61. i 62. maja — u Šibeniku na 63. i 64. maja — u Šibeniku na 65. i 66. maja — u Šibeniku na 67. i 68. maja — u Šibeniku na 69. i 70. maja — u Šibeniku na 71. i 72. maja — u Šibeniku na 73. i 74. maja — u Šibeniku na 75. i 76. maja — u Šibeniku na 77. i 78. maja — u Šibeniku na 79. i 80. maja — u Šibeniku na 81. i 82. maja — u Šibeniku na 83. i 84. maja — u Šibeniku na 85. i 86. maja — u Šibeniku na 87. i 88. maja — u Šibeniku na 89. i 90. maja — u Šibeniku na 91. i 92. maja — u Šibeniku na 93. i 94. maja — u Šibeniku na 95. i 96. maja — u Šibeniku na 97. i 98. maja — u Šibeniku na 99. i 100. maja — u Šibeniku na 101. i 102. maja — u Šibeniku na 103. i 104. maja — u Šibeniku na 105. i 106. maja — u Šibeniku na 107. i 108. maja — u Šibeniku na 109. i 110. maja — u Šibeniku na 111. i 112. maja — u Šibeniku na 113. i 114. maja — u Šibeniku na 115. i 116. maja — u Šibeniku na 117. i 118. maja — u Šibeniku na 119. i 120. maja — u Šibeniku na 121. i 122. maja — u Šibeniku na 123. i 124. maja — u Šibeniku na 125. i 126. maja — u Šibeniku na 127. i 128. maja — u Šibeniku na 129. i 130. maja — u Šibeniku na 131. i 132. maja — u Šibeniku na 133. i 134. maja — u Šibeniku na 135. i 136. maja — u Šibeniku na 137. i 138. maja — u Šibeniku na 139. i 140. maja — u Šibeniku na 141. i 142. maja — u Šibeniku na 143. i 144. maja — u Šibeniku na 145. i 146. maja — u Šibeniku na 147. i 148. maja — u Šibeniku na 149. i 150. maja — u Šibeniku na 151. i 152. maja — u Šibeniku na 153. i 154. maja — u Šibeniku na 155. i 156. maja — u Šibeniku na 157. i 158. maja — u Šibeniku na 159. i 160. maja — u Šibeniku na 161. i 162. maja — u Šibeniku na 163. i 164. maja — u Šibeniku na 165. i 166. maja — u Šibeniku na 167. i 168. maja — u Šibeniku na 169. i 170. maja — u Šibeniku na 171. i 172. maja — u Šibeniku na 173. i 174. maja — u Šibeniku na 175. i 176. maja — u Šibeniku na 177. i 178. maja — u Šibeniku na 179. i 180. maja — u Šibeniku na 181. i 182. maja — u Šibeniku na 183. i 184. maja — u Šibeniku na 185. i 186. maja — u Šibeniku na 187. i 188. maja — u Šibeniku na 189. i 190. maja — u Šibeniku na 191. i 192. maja — u Šibeniku na 193. i 194. maja — u Šibeniku na 195. i 196. maja — u Šibeniku na 197. i 198. maja — u Šibeniku na 199. i 200. maja — u Šibeniku na 201. i 202. maja — u Šibeniku na 203. i 204. maja — u Šibeniku na 205. i 206. maja — u Šibeniku na 207. i 208. maja — u Šibeniku na 209. i 210. maja — u Šibeniku na 211. i 212. maja — u Šibeniku na 213. i 214. maja — u Šibeniku na 215. i 216. maja — u Šibeniku na 217. i 218. maja — u Šibeniku na 219. i 220. maja — u Šibeniku na 221. i 222. maja — u Šibeniku na 223. i 224. maja — u Šibeniku na 225. i 226. maja — u Šibeniku na 227. i 228. maja — u Šibeniku na 229. i 230. maja — u Šibeniku na 231. i 232. maja — u Šibeniku na 233. i 234. maja — u Šibeniku na 235. i 236. maja — u Šibeniku na 237. i 238. maja — u Šibeniku na 239. i 240. maja — u Šibeniku na 241. i 242. maja — u Šibeniku na 243. i 244. maja — u Šibeniku na 245. i 246. maja — u Šibeniku na 247. i 248. maja — u Šibeniku na 249. i 250. maja — u Šibeniku na 251. i 252. maja — u Šibeniku na 253. i 254. maja — u Šibeniku na 255. i 256. maja — u Šibeniku na 257. i 258. maja — u Šibeniku na 259. i 260. maja — u Šibeniku na 261. i 262. maja — u Šibeniku na 263. i 264. maja — u Šibeniku na 265. i 266. maja — u Šibeniku na 267. i 268. maja — u Šibeniku na 269. i 270. maja — u Šibeniku na 271. i 272. maja — u Šibeniku na 273. i 274. maja — u Šibeniku na 275. i 276. maja — u Šibeniku na 277. i 278. maja — u Šibeniku na 279. i 280. maja — u Šibeniku na 281. i 282. maja — u Šibeniku na 283. i 284. maja — u Šibeniku na 285. i 286. maja — u Šibeniku na 287. i 288. maja — u Šibeniku na 289. i 290. maja — u Šibeniku na 291. i 292. maja — u Šibeniku na 293. i 294. maja — u Šibeniku na 295. i 296. maja — u Šibeniku na 297. i 298. maja — u Šibeniku na 299. i 300. maja — u Šibeniku na 301. i 302. maja — u Šibeniku na 303. i 304. maja — u Šibeniku na 305. i 306. maja — u Šibeniku na 307. i 308. maja — u Šibeniku na 309. i 310. maja — u Šibeniku na 311. i 312. maja — u Šibeniku na 313. i 314. maja — u Šibeniku na 315. i 316. maja — u Šibeniku na 317. i 318. maja — u Šibeniku na 319. i 320. maja — u Šibeniku na 321. i 322. maja — u Šibeniku na 323. i 324. maja — u Šibeniku na 325. i 326. maja — u Šibeniku na 327. i 328. maja — u Šibeniku na 329. i 330. maja — u Šibeniku na 331. i 332. maja — u Šibeniku na 333. i 334. maja — u Šibeniku na 335. i 336. maja — u Šibeniku na 337. i 338. maja — u Šibeniku na 339. i 340. maja — u Šibeniku na 341. i 342. maja — u Šibeniku na 343. i 344. maja — u Šibeniku na 345. i 346. maja — u Šibeniku na 347. i 348. maja — u Šibeniku na 349. i 350. maja — u Šibeniku na 351. i 352. maja — u Šibeniku na 353. i 354. maja — u Šibeniku na 355. i 356. maja — u Šibeniku na 357. i 358. maja — u Šibeniku na 359. i 360. maja — u Šibeniku na 361. i 362. maja — u Šibeniku na 363. i 364. maja — u Šibeniku na 365. i 366. maja — u Šibeniku na 367. i 368. maja — u Šibeniku na 369. i 370. maja — u Šibeniku na 371. i 372. maja — u Šibeniku na 373. i 374. maja — u Šibeniku na 375. i 376. maja — u Šibeniku na 377. i 378. maja — u Šibeniku na 379. i 380. maja — u Šibeniku na 381. i 382. maja — u Šibeniku na 383. i 384. maja — u Šibeniku na 385. i 386. maja — u Šibeniku na 387. i 388. maja — u Šibeniku na 389. i 390. maja — u Šibeniku na 391. i 392. maja — u Šibeniku na 393. i 394. maja — u Šibeniku na 395. i 396. maja — u Šibeniku na 397. i 398. maja — u Šibeniku na 399. i 400. maja — u Šibeniku na 401. i 402. maja — u Šibeniku na 403. i 404. maja — u Šibeniku na 405. i 406. maja — u Šibeniku na 407. i 408. maja — u Šibeniku na 409. i 410. maja — u Šibeniku na 411. i 412. maja — u Šibeniku na 413. i 414. maja — u Šibeniku na 415. i 416. maja — u Šibeniku na 417. i 418. maja — u Šibeniku na 419. i 420. maja — u Šibeniku na 421. i 422. maja — u Šibeniku na 423. i 424. maja — u Šibeniku na 425. i 426. maja — u Šibeniku na 427. i 428. maja — u Šibeniku na 429. i 430. maja — u Šibeniku na 431. i 432. maja — u Šibeniku na 433. i 434. maja — u Šibeniku na 435. i 436. maja — u Šibeniku na 437. i 438. maja — u Šibeniku na 439. i 440. maja — u Šibeniku na 441. i 442. maja — u Šibeniku na 443. i 444. maja — u Šibeniku na 445. i 446. maja — u Šibeniku na 447. i 448. maja — u Šibeniku na 449. i 450. maja — u Šibeniku na 451. i 452. maja — u Šibeniku na 453. i 454. maja — u Šibeniku na 455. i 456. maja — u Šibeniku na 457. i 458. maja — u Šibeniku na 459. i 460. maja — u Šibeniku na 461. i 462. maja — u Šibeniku na 463. i 464. maja — u Šibeniku na 465. i 466. maja — u Šibeniku na 467. i 468. maja — u Šibeniku na 469. i 470. maja — u Šibeniku na 471. i 472. maja — u Šibeniku na 473. i 474. maja — u Šibeniku na 475. i 476. maja — u Šibeniku na 477. i 478. maja — u Šibeniku na 479. i 480. maja — u Šibeniku na 481. i 482. maja — u Šibeniku na 483. i 484. maja — u Šibeniku na 485. i 486. maja — u Šibeniku na 487. i 488. maja — u Šibeniku na 489. i 490. maja — u Šibeniku na 491. i 492. maja — u Šibeniku na 493. i 494. maja — u Šibeniku na 495. i 496. maja — u Šibeniku na 497. i 498. maja — u Šibeniku na 499. i 500. maja — u Šibeniku na 501. i 502. maja — u Šibeniku na 503. i 504. maja — u Šibeniku na 505. i 506. maja — u Šibeniku na 507. i 508. maja — u Šibeniku na 509. i 510. maja — u Šibeniku na 511. i 512. maja — u Šibeniku na 513. i 514. maja — u Šibeniku na 515. i 516. maja — u Šibeniku na

Promjene u tršćansko-koparskoj biskupiji
Dobio je mirovinu m. č. g. Franjo Troha, nadbiskup u Kostaboni. — C. g. Josip Mikuš, dosad duhovni pomoćnik u Truskah ide kano subisdijar u Prosek. — C. g. Anton Farento, umirovljeni subisdijar novogradskog kaptola, umro je u Kopru dne 4. ov. m. j. 28. godini svoga vječka.

Tršćanskoj občini vrgao je prošle godine 1876. namet ili daci na vino i meso svetu od 2 milijuna 175 tisuća 15 for. 14 nv.

U magjarskom parlamentu zapitao netko od zastupnika ministre, da šta neima redarstva u Austriji, da se mogla bez pedepe dignuti u Trstu onolika buka i buka na magjarske dijake, kad su ono putovali u Carigrad. Za odgovor mogao bi tko u našem parlamentu u Beču pitati, kako je mogla magjarska vlada dopustiti, da magjarski sotne vrednije na osaj način narodu i kršćanskim svjet Slavenah, kojih u austro-ugarskoj državi ima četiri puta koliko Magjara? Tko su i što su Magjari u Austriji a da nisu to isto toliko više i Slaveni?

Ovakovih trebaju Magjari. Onomadno premjesto se s ovoga u drugi bolji život poznati grčki bogataš nastanjen u Beču, Šimon Barun Sina, puštivši svojoj djeci silno bogatstvo. Od posjedova, što je pokojnik ostavio samo u Ugarskoj, platise njegovi nasljednici ugarskomu eraru ili državnoj kasi u ime takse nasljedničta svetu od 306,841 f. i 47½ nv. Da si Magjari potarena kosti poprave htjelo bi im se, da svaki dan jedan barun Sina unire.

Zidovska lakomnost. U četrtom razredu jedne pruske željeznicu, koja polje u Berlin, slišao je onomadne željeznički konduktori blizu sebe vapid: „Ah Bože moj, zadušit ću se, ah Bože moj, zadušit ću se!“ Pregledav bojko oko sebe, osvjeđajući se, da taj vapaj izbadja iz jedno vreće, što je bila na tlu blizu nekoga stara žida (hebreja). Konduktor hitro primi za vreće, ju odveže i spraznjuje, al e to gdje, na veliko čudo, vidi izlaziti iz nje na pol mrtva poljskog žida. Na konduktorevo pitanje, što to pomeni i gdje mu je vozna listica, odgovori stari munostojeci žid: „Za one, što koji putnik nosi u vreći se neplaća!“ Nu sve to našim Židom nije pomoglo, jer na prvoj postaji bježu usiljeni platiti ne samo voznu listicu, nego još i globu (multu) varalicom namijenjenu.

Trgovina s vinom g. 1875. Francuzka te je godine prodala u inozemstvo 3,730,872 hektolitra vina svake vrsti u vrijednosti od 247,5 milijunah franaka. Računaju na poprije Francuzku pridjela na godinu od 40 do 45 milijunah hektolitarah vina. Italija iste je godine prodala u inozemstvo 367,138 hektolitarah vina u bačrah u vrijednosti od 17,9 milijunah lirab, i 10,000 centi u bocah u vrijednosti od 2,7 milijunah lirab. Italija pridjela poprije na godinu od 25 do 30 milijunah hektolitarah vina. Austro-Ugarska napomenuta je godine prodala u inozemstvo 303,998 carevinskih centih vina, a još k tomu Dalmacija 222,868 carinskih centih u ukupnoj vrijednosti od 4 do 5 milijunah forinti. Autro-Ugarska pridjela poprije na godinu od 20 do 25 milijunah hektolitarah vina, a proda ga u inozemstvo od 2,5 do 3 milijuna.

Srećan otac. Neka gospodja u Francuzkoj porodila je petero djece.

Koliko je ljudi na svetu? Po Behmovoj najnovijoj statistici ima na svetu 1 milijard, 423 milijuna i 917.000 ljudi, koji žive na prostoru od 51 milijuna i 340.000 četvornih miljih. Po ovom računu živi dakle na prostoru 1 četvorne milje 28 ljudi. U Evropi ima 309 milijunih u 178.000 ljudi; u Aziji 824 milijuna, 548.600; u Africi 199 milijunih 921.600; u Australiji 4 milijuna, 748.600 u Americi 85 milijuna, 519.800. U Evropi imade Rusija najviše stanovnika i to 71 milijun, 730.980; za Ruskom pride Njemačka 42 milijuna, 723.242; zatim Austrija s Ugarskom 37 milijunah, 700.000; onda Francuzka (36 milijunah, 102.921) a napokon Englezka 33 milijuna, 450.000.

Od novacaša Hilti reklatih, koji su prošle godine 1876 bili upisani u vojsku, znalo jih je od 1000 čitati i pisati: u Nižoj Austriji 984, u Šleziji 946, u Zgornjoj Austriji 839, na Českom 810, u Solnogradskom 756, na Stajerskom 755, na Moravskom 671, na Koruškom 591, na Tirolskom 366, a Primorju 307, na Krci 286, na Erdeljskom 146, na Hrvatskom i Slavonskom 143, u Galiciji 114, na Kranjskom 106, u Bulovini 39, u Dalmaciji 33, u ugarskoj kraljevini pak 22.

Koliko časopisa izbadja u Parizu. U glavnom francuzkom gradu Parizu izbadja što svakodnevih, što tjedanskih itd. 836 časopisa (gazeta). Med ovimi ima ih 48 vjerskih, 66 pravnih, 85 političkih i trgovinskog gospodarstva, 20 geografskih i povijesnih, 74 kratkočasnih, 20 poučnih, 52 književnih, jezikoslovnih i kujigopisnih, 15 plemenitih umjetnosti, 3 fotograficih, 9 graditeljskih, 4 arkeoloških, 8 glasbenih, 7 teatralnih, 74 ličničkih i ljekarničkih, 77 tehničkih, 43 znanstvenih, 22 vojničkih i pomorskih, 31 poljodjelskih, 68, koji govore o modi ili ličnosti (a med ovimi 3 o češanju), 16 koji govore o jašenju i 17 o različitim stvari.

Pregled tršćanskoga tržišta.

dne 16. Marta 1877.

	OD for. inč.	DO for. inč.
Vosak primorski i ugarski za 100 Kilogramab	—	—
Kafs Portoriko	129	112
S Domingo	106	10
Itio polag vrsti	95	112
Cukar austrijski	50	51
tučeni	40	47
Cvetlo travo buhače (Grisantomo)	173	5
Naranče skrinjice	—	—
Karabu puljezko . . . za 100 Klg.	9	—
lovantinsko	0	—
dalmatinsko	12	14
Smoko Kalama	11	50
puljezko	4	50
Limuni skrinjice	88	90
Bademki ilići mendule puljezko . za 100 Klg.	—	—
dalmatinsko	—	—
Lješnjaci	28	29
Sijilo	16	23
Pšenica ruska	13	14
ugarska	13	30
galatska	11	50
Kukuruz (turkijska) ruski	675	740
ugarski	700	8
ugarski	0	50
Raz	7	75
Jecam	7	8
Zob ugariska	9	930
arbanska	7	70
pasulj (fažol), polag vrsti robo	11	1150
Bob	—	—
Loca	12	14
Orf talijanski	10	2350
inglicki (kitajski)	16	50
Vuna bosanska	118	125
moreska	130	—
arbanska	130	125
istarska	51	—
Dasko koruško jelovice	22	94
stajerske	44	74
Oredo	12	1460
bukovice	8	14
Uljo Italij. niže vrsti . za 100 Klg.	48	49
„ najbolje	65	68
„ srednje vrsti	60	62
dalmatinsko	48	—
istarsko	47	—
Kamenko uljo u barilah	21	—
u kaseših	20	—
Kože strojeno načke	178	200
subo volovo načke	107	134
dalma., ist. i bos.	72	125
janjeće načke . za 100 komadah	90	95
dalmatinsko	65	80
korzo	75	92
runceno slano	49	59
subo	—	—
režje za 110 komadah, u srebru	23	27
Bakalar	36	43
Sardelo barili	15	24
Vitriol modri . . . . za 100 Klg.	31	36
zelenu	5	60
Maslo (maslo raztopljeno)	84	92
Loj dalmatinski i nački	48	50
Salo	65	66
Mast (maslo raztopljeno)	60	61
Slanina	—	—
Kaklja etolitar (100 litara)	32	34
Galiči istarski	8	20
Roj nački	9	930
istarski	—	—
Litice od javorike	1150	1523
Vinsko sirgotinac (Gripula) sploh	31	46
Med	32	34
Lumber (jabučica od javorike)	13	16
Pakal baril od 100 Klg.	1775	2312
Conje (strice) . . . . za 100 Klg.	—	—
Kratmar dalmat.	14	16

Ték Novacaš poleg Borse u Tretu

dne 15. Marta 1877.

Carski dokci 5.52 — Napoleoni 9.85. — Lire 1.46. — Šiling 12.37. — Dukat 11. — id (aggio) 111. —

LISTARNICA.

P. n. g. Plević Petar, Zagreb: Namireno do konca tek. god. — Zukon Martin, Pomer: Mogli ste nam poslati koliko i lani, al kad ste onoliko, slati ćemo vam napose. — Mikulić Stanislav, Porto Said: Primisimo poslata nam 2 for., al da se naplati veća poština, treba još 1 for. — Urlić-Ivanović Grgur, Risan: Dobro i jedno i drugo.

OGLASI.

Oglas.

Podpisani ima čest dati na znanje čestnim Plovanijam, da je otvorio jedno

Skladište voščanih

SVIEČAH

prve mletačke tvornice.

Prima naručbe voščanicah, duplirah i vazmenih sviečah svako težine i veličine po tvorničkoj ceni i obećaje svu skrb, da budu zadovoljna ona gospoda, koja ga počasto svojimi narubcima.

Augusto Rizzoli

Mirodijar u Trstu

All'angolo delle Vie Malcantone e Pozzo bianco in Città Vecchia.

NOVA SLIKA.

Izašla je u Beču velika i umjetnički izradjena slika

Srbske vojskovođe

u srbsko-turskom ratu.

Milan M. Obrenović IV.

Nikola I. Petrović - Negrush.

Generali: M. G. Černjajev, Ranko Alimpić, Franjo Zah i Kosta S. Protić. — Vojvode: Petar Vukotić, Božo Petrović, Ilija Plamenac i Mašo Vrbica. — Obrtnici (pokrovnici): Horvatović, Orašković, Ilija Čolak-Antić, Teša Nikolić, Valdemar Beker, Miloško Leđanin. — Oberslajtmani (podpokrovnici): Sava Grujić, Vlajković, Kosta Bučević, Gruja Mišković. — Major Peja Putnik i arhimandrit N. Dučić.

Slika ima 22 verno po fotografijama izradjena lika, sa grbom Srbije i Crne Gore.

Slika je litografsao A. ŠUBERT.

Slika je 53 centimetra visoka a 90 centim. široka.

Cena je sliči f. 1 20 nv.

Narudžbu se šalju na ovu adresu:

P. Janković,

Wien, VIII. Platzengasse N. 39.

Novci se šalju u plaćenom pismu, ili po poštanskoj naputnici; komu je lakše, neka na Korrespondenz-karti javi, pa će mu se per Nachnahme poslati.

Preprodavci, koji za gotov novac naručuju najmanje 10 komada dobivaju komad po 1 for. i francu pošiljanje.

Cena ovo velike i umjetnički izradjene slike tako je malena, da ju svako nabaviti može.

Bez ove slike nebi trebala da bude ni jedna obitelj, koja su interesuju za rat Srbije i Crne Gore sa turskom carevinom.

Tisk. SINOVI K. AMATI.